MIKÄ?
Kirjailija, tutkija Umayya Abu-Hannan ja hänen Reema-tyttärensä koti Amsterdamissa.

KOKO?
72 neliötä.

HAUSKOJA LÖYTÖJÄ
Umayyan kodin sisustus koostuu harvoista design-esineistä, kirppislöydöistä ja kadulta roskapäivinä pelastetuista aarteista. Kirppikseltä ostettu musta nahkarahi sai nimekseen Lehmä. Juuri muita suomen sanoja Reema ei enää muistakaan. ”Minä olen sitä keskiluokkaista keski-ikäistä porukkaa, joka rakentaa omaa historiaansa toisten vanhoilla tavaroilla.”

”Viihdyn hyvin *rajaseuduilla*”

Alkusokista selvittyään ***Umayya Abu-Hanna*** tajusi löytäneensä Amsterdamista sekä suomalaisen että palestiinalaisen unelman. Veden äärellä olevassa kodissa saa herätä lintujen lauluun ja seurata hedelmäpuiden kasvua.

TEKSTI KAISA VIITANEN KUVAT NICLAS WARIUS

RENTOA DESIGNIA Paola Navonen suunnittelema Linteloo-sohva on kodin arvokkain ja rakkain huonekalu. Umayya pitää hollantilaisten tavasta sekoittaa kodeissa kuluneita puuhuonekaluja, designia ja teollisuuskalusteita. Paikalliseen tapaan asunnossa ei ole verhoja.

VARASTO JÄRJESTYKSESSÄ Umayya laittaa mielellään ruokaa. Viikonloppuisin syömään tulee usein hänen sukulaisiaan. Purkkeihin ja laatikoihin pakatut ruokatarvikkeet ovat helposti käsillä keittiön avohyllyssä.

VETTÄ JA VIHREÄÄ Umayyan ja Reeman kolmioon kuuluu parveke, josta näkyy rauhalliselle pihalle. Zeeburgin vehreässä, kanavien halkomassa kaupunginosassa asuu paljon lapsiperheitä. Amsterdamin keskustaan on pyöräilymatka.

KOTIKAHVILA Hiljattain remontoidussa asunnossa valmiina ollut liesituuletin tuo Umayyalle mieleen nunnan päähineen. Hän olisi itse valinnut toisenlaisen. Kahvikone on kotona työskentelevän kirjoittajan tärkein ystävä.

LAPSUUDEN MAKU Umayya rakastaa naapurustonsa marokkolaisia hedelmäkauppoja, joista saa edullisesti esimerkiksi samanlaisia mehukkaita granaattiomenoita, joita Palestiinan-vaari hänen lapsuudessaan väsymättä kuori. Kattokoristeena toimivaan oksaan (kuva alhaalla) Umayya ripusti ledvaloja.

AMSTERDAM, tuo spontaanien hymyjen, kodikkaiden kahviloiden ja letkassa kaahaavien pyöräilijöiden kaupunki on ollut **Umayya Abu-Hannalle**, 52, tärkeä paikka jo 25 vuotta. Hänen **Ameen**-veljensä muutti Alankomaihin vuonna 1988. Sen jälkeen siskon värikkäät sukkahousut on ostettu Bijenkorfin tavaratalosta.

Pari vuotta sitten lomakohteesta tuli Umayyalle ja **Reema**-tyttärelle kotikaupunki. Muutto vaati monenlaista järkeilyä. Umayya halusi kodin veljensä lähistöltä, jotta Reema pääsisi serkkujensa kanssa samaan kouluun.

”Minulle tuli hiirikäsi, kun googlasin Helsingissä yökaudet asuntoilmoituksia”, hän tunnustaa.

Alankomaiden asuntokauppa oli hiljattain vajonnut lamaan. Kiinnostavia ja yllättävän edullisia asuntoja oli tarjolla paljon. Mikä parasta, asuntoilmoituksissa oli suora linkki asuinalueen tilastoihin, joten Umayya pääsi vertailemaan myös alueiden asukkaiden äänestyskäyttäytymistä, lapsimääriä ja etnistä alkuperää.

Ylivoimaisesti kiinnostavin koti löytyi punatiilisen kerrostalon ullakolta Itä-Amsterdamin monikulttuurisella Javapleinilla. Asunnossa oli kaksi kerrosta, lähes sata remontoimatonta neliötä. Ikkunoista avautui näkymä pelargonioiden koristamalle terassiaukiolle. Oli helppo kuvitella, miten viinilasien kilinä ja puheensorina kantautuisivat auki olevasta parvekkeen ovesta sisään kesäiltaisin.

Asunnosta huumaantunut Umayya ajautui yllättäen veljensä kanssa sanaharkkaan. Veljen mielestä remontti- ja kielitaidottoman yksinhuoltajan ei missään nimessä kannattanut muuttaa alkeellisessa kunnossa olevaan asuntoon. Asunnonvälittäjä puolestaan huomautti, ettei Javapleinillä ole leikkipuistoja.

Umayyaa moinen ajattelu ärsytti. Asuivathan he Reeman kanssa Helsingissäkin ydinkeskustassa, Eerikinkadulla. Naapuruston kahvilat, pienet kaupat ja vilkas katuelämä olivat aina olleet Umayyalle asunnonvalinnan tärkeimpiä kriteerejä.

”Olen aina uskonut, että lapsi kyllä viihtyy missä tahansa, jos äiti on onnellinen.”

Välittäjä sai suostuteltua Umayyan katsomaan vielä Zeeburgin kaupunginosaa. Lapsiperheiden suosimalla kerrostaloalueella on isot vihreät pihat ja leveitä kanavia, mutta ei terasseja eikä ihmisvilinää. Välittäjän esittelemä toisen kerroksen asunto ei sytyttänyt Umayyaa millään tavalla, mutta ei hän intoileville miehille voinut

”Minulle tuli hiirikäsi, kun googlasin asuntoilmoituksia.”

VALKOISEN VUORO Umayyan helsinkiläisasunnot olivat korostetun värikkäitä. Nykyisessä kodissa kaikki seinät ovat valkoisia. Makuuhuone on Umayyan mielestä jopa sairaalamaisen steriili. ”Kun ympäristö on värikäs ja lapsi vilkas, äiti tarvitsee hiljaista pysähtyneisyyttä.”

”Olen taas siirtolainen. Joka ikinen asia on opeteltava alusta.”

sitä moittiakaan. Valoisa, 72-neliöinen kolmio ei kaivannut edes remonttia. Ja se maksoi vain reilun puolet siitä, mitä Umayya oli saanut samankokoisesta Helsingin asunnostaan. Alakuloisen innottomasti Umayya suostui kauppaan.

”Olin varma, ettemme viipyisi tässä pitkään.”

REEMA ON RAKENTANUT olohuoneen matolle ”uusiopalatsin”. Maitotölkeistä, roskapapereista ja kultahileestä koottu linnoitus kuvastaa hauskasti myös kahden naisen perheen uutta elämää. Kahdessa vuodessa tylsäntuntuisesta asunnosta on tullut oikea koti, josta Umayya ei enää kaipaa ihmisvilinään.

”Olen taas siirtolainen uudessa maassa. Joka ikinen asia on opeteltava alusta. Muutos on vaatinut aikamoista työtä, joten kaipaan usein omaa rauhaa.”

Helsingissä Umayyan kodit olivat värikeitaita, joissa oli kiiltävän turkooseja lattioita ja keltaisia seiniä. Tällä kertaa hän jätti seinät valkoisiksi. Sellaisia ne ovat edelleen. Taulutkin odottavat yhä ripustamista.

”Päätin katsoa, miten sielu ja elämä ajan kanssa asettuvat.”

Umayya sai neuvoja kolmelta ystävältään. **Meena** sanoi, että jos valaistus on kunnossa ja lamput ovat laadukkaat, muu koti voi olla mitä vain. **Mika** riensi avuksi sohvanetsintään ja kannusti Umayyaa satsaamaan tähän yhteen ainoaan ostokseen kaikki irrotettavissa olevat rahat. **Laura** puolestaan neuvoi, ettei makuuhuoneeseen saa viedä ainoatakaan kynää tai työpaperia, tai ne vievät mielenrauhan ja unet.

”Näitä ohjeita olen totellut.”

Pikkuhiljaa asukkaiden persoonat ovat tarttuneet kodin kaikkiin tiloihin. Eteisessä tulijaa tervehtii alttarimainen asetelma, jossa ylimpänä komeilee kuva Umayyan parhaasta ystävästä **Tainasta**. Parin vuoden takaisista linnanjuhlista tuttu, Reeman kuvilla koristeltu Umayyan iltapuku on päässyt kunniapaikalle käytävän päähän. Reeman vaatekaapin oveen äiti on koonnut lehdistä leikkaamiaan tummaihoisten mallien muotikuvia.

”Vielä kun löytäisin satukirjoja, joiden päähenkilö on kaunis musta tyttö, niin Reeman ei tarvisisi haaveilla blondista tukasta”, Umayya puuskahtaa.

Umayya elättää perheensä kirjoittajan töillään. Aluksi hän vuokrasi itselleen työtilaa Amsterdamin luovien alojen freelancereiden Hub-yhteisöstä, mutta huomasi sen pian turhaksi kuluksi.

”Ei ole mitään järkeä tuhlata työmatkaan 45 minuuttia, jos voin avata koneen kotona.”

Olohuoneen seinän viereen sijoitettu rautapöytä toimiikin aamupäivisin tutkijan työpöytänä, iltaisin Reeman askartelukeskuksena ja viikonloppuisin kuuden hengen sukuillallisten näyttämönä. Myös muilta huonekaluilta Umayya edellyttää monikäyttöisyyttä.

”Nykyään katson jokaista esinettä tiukasti silmiin. Jos se ei kestä hyppimistä ja viskomista, sanon sille heti bye bye. Lapsiperheessä kaiken on kestettävä megatuhoa.”

YKSITYISKOHTIEN TAIDETTA Koti on täynnä kiehtovia asetelmia ja esineitä – vessan hyllyä myöten. Makuuhuoneen vitriinikaappi on kuin lumoava, jättimäinen korurasia. Sateella Umayya vetää jalkaansa kultasaappaat. ”Nämä muistuttavat, että ronski arkikin voi olla söpöä.”

PARISSA VUODESSA tarkkasilmäinen kulttuurien tuntija on tehnyt läpikotaisen analyysin hollantilaisesta estetiikasta. Aluksi Umayyaa ihmetytti, miksi hollantilaisnaiset – ja pikku tytöt – pukeutuvat ronskeihin nahkasaappaisiin ja kukkamekkoihin, ympäri vuoden. Nyt Umayya on tajunnut sen liittyvän hollantilaisille tyypilliseen käytännöllisyyden ja koristeellisuuden yhdistämiseen. Sama ilmiö näkyy myös amsterdamilaisissa kodeissa, joita hän tutkailee uteliaasti. Onneksi asuntojen ikkunat ovat alhaalla ja suuria eikä niissä ole yleensä verhoja.

”Hollantilaiset eivät noudata sisustamisessaan mitään yhtenäistä tyyliä, vaan yhdistävät surutta designia ja muovia, minimalistisia kalusteita ja koristeellisia tapetteja, mattaa ja kiiltävää.”

Tällaisesta vapaan improvisoinnin tyylistä Umayyakin tykkää: tyylirajat on tehty rikottaviksi. Siksi hänen kodissaan kadulta löytynyt hylätty jakkara, mielisairaalan vanha tuoli ja designvalaisimet sopivat ehdottomasti yhteen. Roskiksena on kirppikseltä löytynyt samppanjajäähdytin.

”Saattaa olla, että rakennan itselleni juuria ympäröimällä itseni tavaroilla, joilla on tarina. Se on aika tavallista länsimaalaisille”, Umayya sanoo nauraen.

Jos Umayya haluaa hemmotella itseään, hän suuntaa Pohjois-Amsterdamiin teollisuushalli Neef Louisiin, jossa on myytävänä Itä-Euroopasta rahdattuja parturintuoleja, käytöstä poistettuja metallisia arkistokaappeja ja teollisuushallien valaisimia.

”Se halli on taivas!”

VASTOIN ODOTUKSIA Zeeburgin naapurustosta on tullut Umayyalle rakas. Se johtuu tietysti kanavista ja lyhyestä pyörämatkasta keskustaan, mutta ennen kaikkea monenlaisista asukkaista. Naapuruston läpinäkyvissä arkkitehtuuripyhätöissä asuu miljönäärejä ja ihan niiden vieressä esimerkiksi sosiaalituen varassa eläviä, vammaista lastaan hoitavia yksinhuoltajia. Vuokra- ja omistusasunnot vaihtelevat samassa rapussa. Yhden sillan ylittämällä Umayya pääsee ilmaiselle matkalle Turkkiin ja Marokkoon, Indische buurtin edullisten vihanneskauppojen alueelle.

”Pidän asumisesta tällaisella rajaseudulla, jossa kaikille on tilaa.”

Aamuöisin Umayya herää usein mustarastaiden lauluun. Rumempiääniset, villiintyneet, neonvihreät papukaijat virkoavat onneksi vasta vähän myöhemmin. Aamun valjetessa ikkunan taakse hiiri suussa ilmestyvät haikarat ovat saaneet nimekseen Hello Kitty ja Goodbye Kitty.

Reema puhuu jo täydellistä hollantia Amsterdamin aksentilla.

PIENI SISUSTAJA **Kuusivuotias Reema puhuu täydellistä hollantia paikallisten kavereidensa kanssa ja koulussa. Vauhdikas tyttö haluaa sisustaa huoneensa uusiksi harva se päivä. Värikäs syntymäpäiväviirinauha on perihollantilainen tapa.**

”Ensi kesänä aiomme istuttaa katolle vielä kolme ruusupuuta.”

Umayyalla ei toistaiseksi ole ollut aikaa kielitunneille. Sekin hetki tulee vielä, koska hän on kyllästynyt olemaan kuusivuotiaan tulkin varassa asioidessaan nettipankissa tai koettaessaan kääntää Reeman opettajan lähettämiä viestejä. Kieli tulee myöhemmin, mutta Hollanti on jo koti, jonne juuret kasvavat.

Umayya on perustanut olohuoneen eteen, alakerran naapurin katolle, oman sissipuutarhansa, jonne pääsee vain ikkunan kautta. Ruukuissa on monenlaisia kasveja ja yrttejä, laventeliakin neljää lajia. Reema kasvattaa katolla mansikoita ja tomaatteja.

”Ensi kesänä istutamme vielä kolme ruusupuuta, kunhan vain löydän tuulta kestävän lajikkeen.”

Äiti ja tytär käyvät istuttelemassa kukkasipuleita myös pitkin kaupunkia, vaikkapa ruokakaupan pyörätelineiden viereen ja ratikkapysäkkien piristykseksi.

”Suomessa käydään jouluna haudoilla, me istutamme tulppaaneita Etelä-Afrikan esi-isille, Palestiinan isovanhemmille ja Suomen muistoille.”

Hyvä olo Amsterdamissa ei poista Umayyan satunnaisia ikäväntunteita edellisiin kotimaihin. Hänen vanhempansa asuvat edelleen Palestiinassa ja suurin osa ystävistä Suomessa. Mutta tässä kodissa ei näy Jerusalem-tauluja eikä Aalto-maljakoita. Sen sijaan katosta roikkuu Umayyan puisto-osaston miehiltä saama amsterdamilainen oksankarahka, johon hän on virittänyt himmennettävät ledvalot.

Koko ikänsä avajaisissa, esityksissä ja kahviloissa ravannut Umayya ei kaipaa Amsterdamin illassa minnekään. Hän rakastaa italialaista, viimeiset rahat nielaissutta **Paola Navonen** sohvaansa. Toisinaan, kun Reema malttaa, äiti ja tytär loikoilevat sohvalla toisiinsa nojaten ja lukevat omia kirjojaan. Oksan varjot vain heiluvat seinillä. **D**

UMAYYA ABU-HANNA

- Haifassa syntynyt palestiinalainen, joka muutti Suomeen 20-vuotiaana.
- Kuusivuotiaan, Etelä-Afrikasta adoptoidun Reema-tytön äiti.
- Opiskellut korkeakouluissa esimerkiksi psykologiaa, arabialaista kulttuuria, islamia, journalismia, sisustusarkkitehtuuria, naistutkimusta ja klassista pianonsoittoa.
- Kirjoittanut kirjat *Nurinkurin*, *Sinut* ja *Multikulti – monikulttuurisuuden käsikirja*, joka ilmestyi viime syksynä.
- Työskennellyt muun muassa Helsingin ammattikorkeakoulun radio- ja televisiotyön lehtorina, Valtion taidemuseossa sekä Taiteen keskustoimikunnassa ja ollut vihreiden kaupunginvaltuutettuna.
- Sai juuri valmiiksi oman osuutensa Suomen valtion tilaamaan tulevaisuusselontekoraporttiin.
- Saanut Larin Paraske -, Suomi- ja Vuoden suomalainen -palkinnot sekä Bonnierin Suuren Journalistipalkinnon.

SALAINEN PUUTARHA **Kattopihallaan viihtyvä Umayya iloitsee Hollannin pitkästä kasvukaudesta. Umayya ja Reema käyvät usein myös naapurikanavan laiturilla kahvitteluretkellä. Jos käy hyvin, äiti saa lukea kirjaa, kun tytär keskittyy joutseniin, sorsiin ja ankkoihin.**

